

سیمرغ چطور به مهم‌ترین نماد سینمای کشور تبدیل شد؟

ظهور سیمرغ

محمد جندقی

وجود سنگ به عنوان پایه تندیس، باعث سنگینی بیش از اندازه آن شده بود، به طوری که در مراسم اختتامیه جشنواره هفتم، حمل آن برای یکی از برندگان پیشکسوت دشوار به نظر می‌رسید. به همین دلیل، در جشنواره هشتم حقیقی تغییراتی را در ساختار تندیس اعمال کرد

در شش دوره نخست جشنواره فیلم فجر خبری از سیمرغ بلورین نبود و به جای آن برگزیدگان صاحب «تندیس زرین» می‌شدند. در آن سال‌ها بنیاد سینمایی فارابی متولی برگزاری جشنواره فیلم فجر بود و مدیران سینمایی به فکر نمادی اصیل و البته متفاوت برای جشنواره فجر بودند. ابراهیم حقیقی که از طراحان برجسته حوزه گرافیک محسوب می‌شود، به عنوان طراح این جایزه معرفی شد. حقیقی با مطالعه آثار و نشانه‌های باستانی، در نهایت سیمرغ افسانه‌ای را انتخاب کرد. او رد این پرنده را در مواردی همچون کاشی کاری، نگارگری، قالی، تذهیب و هنر منبت ایرانی مشاهده کرد و پیش از رسیدن به طرح نهایی، اتودها و پیش‌طرح‌های مختلفی را بررسی کرد. به عقیده حقیقی، سیمرغ بلورین مشهورترین نشانی است که او تا کنون طراحی کرده است. برخلاف بسیاری از جوایز مطرح سینمایی در دنیا، که شکل اصلی در قالب حجم باز نمایی می‌شود، طرح سیمرغ به صورت دو بعدی و بر بدنه بلورین نقش بست. حقیقی درباره علت این موضوع می‌گوید: «سیمرغ» یک مرغ یا حجم نیست، بلکه یک مفهوم در ادبیات و عرفان و نشانه تعالی و نور است و به همین دلیل هیچ‌چیز به جز بلور نمی‌توانست نشانگر آن باشد. حقیقی در گفت‌وگوی دیگر خود اشاره می‌کند: در طراحی سیمرغ جشنواره فیلم فجر تلاش کردم تا این نشانه خارج از ساختار روال هندسی و همیشگی رایج باشد. بیشترین نشانه‌های ما به دلیل تربیت بصری و آموزش دانشکده‌ها، دارای ساختارهای هندسی هستند و من به همین دلیل و به عمد از این شیوه فاصله گرفتم تا طرح، تداعی نگارگری ما باشد.

انتخابی هوشمندانه که علاوه بر تفاوت در طرح و ساختار این جایزه نسبت به تندیس‌های سایر جشنواره‌ها، بازتاب دهنده و نمودی از فرهنگ، اندیشه و فلسفه باستانی ایران است. جشنواره هفتم که در آن برای اولین بار از سیمرغ بلورین رونمایی شد، این جایزه تصویری متفاوت نسبت به امروز داشت. پایه این تندیس بلورین از سنگ سیاه ساخته شده و احتمالاً به عنوان نمادی از کوه قاف و آشیانه او بوده است. در شمایل تندیس، این پرنده افسانه‌ای در حال پرواز از آشیانه خود تصویر شده بود.

نخستین تغییرات در تندیس سیمرغ

وجود سنگ به عنوان پایه تندیس، باعث سنگینی بیش از اندازه آن شده بود، به طوری که در مراسم اختتامیه جشنواره هفتم، حمل آن برای یکی از برندگان پیشکسوت دشوار به نظر می‌رسید. به همین دلیل، در جشنواره هشتم حقیقی تغییراتی را در ساختار تندیس اعمال کرد و جنس پایه آن را از سنگ به برنز توخالی